

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри готельно-ресторанного
та туристичного бізнесу
протокол № 2 від 07.09.2020 р.

завідувач кафедри

 Олена ОРЛЕНКО

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ (Географія туризму, туристичне країнознавство, географія туризму України)**

Освітня програма «Туризм»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальність 242 Туризм
Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Херсон 2020

Назва освітньої компоненти	Географія туризму (Географія туризму, туристичне країнознавство, географія туризму України)
Викладач	Дар'я Мальчикова, доктор географічних наук, професор кафедри https://scholar.google.com.ua/citations?user=gtGlkZUAAAIAJ&hl=uk
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/FBP/ChairGenengineerTraining/Monografii_ychebniki_metodicheskie_rekomendacii.asp
Контактний телефон	0508225153
Е-mail викладача:	darina1378@gmail.com
Графік консультацій	3 понеділка по п'ятницю ауд. 625 або за призначеним часом

1. Анотація курсу:

Необхідність вивчення даної дисципліни продиктована сучасними тенденціями розвитку туристичної індустрії у світі в цілому та в Україні зокрема. Збільшення темпів розвитку індустрії туризму в Україні, зростання обсягів і розширення географії туристських потоків, зростання культурного обміну між Україною та іншими державами країнами суттєво відображається на вимогах до працівників вітчизняних туристичних підприємств, а саме до рівня їх професійної компетентності в царині географії туризму. Ознайомлення з туристично-рекреаційним потенціалом окремих регіонів України, виявлення проблем і перспектив його використання в сучасній туристичній діяльності, розуміння шляхів вирішення актуальних питань розвитку туризму в Україні є важливою складовою підготовки фахівців у галузі туризму.

2. Мета та завдання курсу:

Мета – формування у майбутніх фахівців сфери туризму комплексу професійних знань щодо геопросторової організації, специфіки функціонування національного туристично-рекреаційного комплексу, вмінь і навичок проведення геотуристичних досліджень для визначення туристично-рекреаційного потенціалу окремих регіонів, умов та шляхів розвитку спеціальних видів туризму на території України.

Завдання курсу:

- засвоєння студентами теоретико-методологічних основ геотуристичних досліджень в Україні;
- визначення складових рекреаційно-туристичного потенціалу України;
- вивчення характерних рис та особливостей геопросторової організації рекреаційно-туристичного комплексу України;
- виявлення основних проблем та перспектив розвитку туристичної індустрії України, зокрема - виклики, загрози і наслідки пандемії Covid-19 для розвитку туризму в Україні.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Успішне опанування дисципліни формуватиме у здобувача наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність - здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як у процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

K04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;

K05. Прагнення до збереження навколишнього середовища;

Спеціальні компетентності:

K15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

K16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

K17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

K19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

K28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Програмні результати навчання:

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3,5 кредити / 105 годин	18	16	71

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова компонента
2-й	1	242 Туризм	2	Обов'язкова компонента

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Виконання програми дисципліни забезпечується матеріально-технічним оснащенням кабінетів і лабораторій: навчальна лабораторія кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу; комп'ютерні класи.

Програмне забезпечення: MS Word, MS Excel.

7. Політика курсу

Викладання та навчання здійснюється на принципах студентоцентрованого навчання, самонавчання, проблемно-орієнтованого навчання, практики з використанням загально- та спеціально-наукових методів (просторового аналізу, економічних, соціологічних). Комбінація лекцій, практичних занять, розв'язування ситуаційних завдань, тренінгів, кейсів, виконання навчальних проєктів.

Під час вивчення дисципліни студенти мають регулярно відвідувати навчальні заняття згідно затвердженого розкладу або ж

документально підтвердити важливу причину своєї відсутності. Для успішного складання курсу необхідним є відвідування лекційних та практичних/семінарських занять, а також підготовка конспектів або рефератів з тем, винесених на самостійне опрацювання. У випадку відсутності на практичному/семінарському занятті з об'єктивної причини допускається відпрацювання (у тому числі дистанційне) за погодженням з викладачем курсу.

Під час виконання завдань здобувачами обов'язковим є дотримання Кодексу академічної доброчесності здобувача вищої освіти. Навіть окремих випадок порушення академічної доброчесності є серйозним проступком, який може призвести до несправедливого перерозподілу оцінок і, як наслідок, загального рейтингу студентів. Будь ласка, поставтесь до цього питання серйозно та відповідально.

Співпраця студента із іншими учасниками навчального процесу (викладачами, студентами, працівниками навчальних лабораторій, деканату, бібліотеки та ін.) має базуватись на принципах поваги, партнерства та взаємодопомоги, відповідальності, законності, соціальної справедливості, дотримання ділового етикету.

Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу чи змісту практичних завдань протягом робочого часу під час консультацій.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години (заповнюється здобувачами відповідно до Розкладу: http://www.kspu.edu/About/Faculty/FBP/Distance_Education.aspx)	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Географія туризму України: світові виклик і реалії сьогодення					
	Тема 1: Вплив пандемії COVID-19 на розвиток туризму в світі і Україні План 1. Основні риси розвитку туристичної індустрії за регіонами ЮНВТО. 2. Сучасні риси розвитку міжнародного і вітчизняного туризму до початку пандемії Covid-19. 3. Вплив пандемії Covid-19 на розвиток міжнародного туризму. 4. Виклики, загрози і наслідки пандемії Covid-19 для розвитку туризму в Україні. 5. Розвиток туристичної галузі в Україні: історичні етапи і їх особливості. 6. Тенденції розвитку туристичної галузі України в умовах політико-економічної нестабільності. Годин – 6 ауд, 15 сам.	Лекційне (4 години) Практичне (2 години)	1, 5, 7, 11, 15, 17, 21, 28, 29, інформаційні web-ресурси	Виконання практичних завдань і підготовка до обговорення теоретичних питань на занятті	10 балів
	Тема 2: Основні види туризму і особливості їх організації в Україні План 1. Класифікація видів туризму. Основні	Лекційне (4 години) Практичне (4 години)	2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 19, 20, 22, інформаційні	Виконання практичних завдань і підготовка до	10 балів

	<p>рекреаційно-туристичні місцевості та центри України за видами туризму.</p> <p>2. Особливості організації ділового туризму в Україні. Поняття «інсентив-туризм».</p> <p>3. Співвідношення понять і термінів «екотуризм», «природний туризм», «зелений сільський туризм» «м'який туризм», «відповідальний туризм», «стійкий (сталий) туризм» тощо.</p> <p>4. Особливості організації сільського туризму. Завдання і досягнення діяльності Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні і в Херсонській області.</p> <p>5. Види екстремального туризму. Проблеми і перспективи розвитку екстремального туризму в Україні.</p> <p>Годин – 8 ауд, 20 сам.</p>		web-ресурси	обговорення теоретичних питань на занятті	
	<p>Тема 3: Структура рекреаційно-туристичних ресурсів України, їх регіональні особливості, районування.</p> <p>План</p> <p>1. Рекреаційно-туристичні ресурси: сутність поняття. Структура рекреаційно-туристичних ресурсів України.</p> <p>2. Характеристика та методика оцінки рекреаційно-туристичних ресурсів: природних, природно-антропогенних, суспільно-історичних.</p> <p>3. Особливості, принципи і види рекреаційно-туристичного районування. Рекреаційно-туристичні райони України.</p> <p>4. Характеристика та оцінка рекреаційно-туристичних ресурсів у Приморському рекреаційно-туристичному макрорайоні.</p> <p>5. Проблеми та перспективи туристичного розвитку Приморського рекреаційно-туристичного макрорайону.</p> <p>Годин – 8 ауд, 20 сам.</p>	<p>Лекційне (4 години)</p> <p>Практичне (4 години)</p>	<p>2, 3, 4, 6, 8, 9, 24, 30, інформаційні web-ресурси</p>	<p>Виконання практичних завдань і підготовка до обговорення теоретичних питань на занятті</p>	<p>10 балів</p>
	<p>Тема 4: Рекреаційно-туристичний потенціал України: природні і природно-антропогенні туристично- рекреаційні ресурси</p> <p>План</p> <p>1. Місце природних туристично-рекреаційних ресурсів у природно-ресурсному</p>	<p>Лекційне (2 години)</p> <p>Практичне (2 години)</p>	<p>2, 3, 4, 6, 8, 9, 23, 26, інформаційні web-ресурси</p>	<p>Виконання практичних завдань і підготовка до обговорення теоретичних</p>	<p>10 балів</p>

	<p>потенціалі країни, їх регіональні особливості.</p> <p>2. Особливості природно-антропогенних туристично -рекреаційних ресурсів у формуванні туристичної атрактивності України і її регіонів.</p> <p>3. Найпривабливіші та найунікальніші природні і природно-антропогенні об'єкти на території України, їх рекреаційно-туристичний потенціал.</p> <p>4. Природні об'єкти України, які занесені та пропонуються до занесення до Світової спадщини ЮНЕСКО.</p> <p>Годин – 4 ауд, 15 сам.</p>			питань на занятті	
	<p>Тема 5: Рекреаційно-туристичний потенціал України: суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси</p> <p>План</p> <p>1. Характеристика суспільно-історичних рекреаційно-туристичних ресурсів України.</p> <p>2. Історичні пам'ятки та історичні населені пункти України.</p> <p>3. Археологічні пам'ятки України.</p> <p>4. Національні музеї України як рекреаційно-туристичні ресурси. Скансени України.</p> <p>5. Подієві рекреаційно-туристичні ресурси України.</p> <p>6. Історико-культурні об'єкти України, які занесені та пропонуються до занесення до Світової спадщини ЮНЕСКО.</p> <p>Годин – 4 ауд, 15 сам.</p>	Лекційне (2 години) Практичне (2 години)	2, 3, 4, 6, 8, 9, 25, інформаційні web-ресурси	Виконання практичних завдань і підготовка до обговорення теоретичних питань на занятті	10 балів
	<p>Тема 6: Сучасні тенденції і регіональні пріоритети розвитку туризму в Україні.</p> <p>План</p> <p>1. Сучасні тенденції і регіональні пріоритети розвитку туризму в цілому та окремих його видів в Україні.</p> <p>2. Туристичні маршрути України за різними видами</p> <p>3. Курорти України за різними видами.</p> <p>4. Досвід формування туристичного маршруту за визначеними умовами.</p> <p>Годин – 4 ауд, 20 сам.</p>	Лекційне (2 години) Практичне (2 години)	18, 21, 27, 29, інформаційні web-ресурси	Виконання самостійного творчого завдання і дискусія по результатах його виконання	10 балів

9. Система оцінювання та вимоги

Тема	Форма навчального	Максимальна
------	-------------------	-------------

	заняття	кількість балів
I семестр		
Модуль 1. Географія туризму України: світові виклик і реалії сьогодення		
Тема 1: Вплив пандемії COVID-19 на розвиток туризму в світі і Україні	практична робота	10 балів
Тема 2: Основні види туризму і особливості їх організації в Україні	практична робота	10 балів
Тема 3: Структура рекреаційно-туристичних ресурсів України, їх регіональні особливості, районування.	практична робота	10 балів
Тема 4: Рекреаційно-туристичний потенціал України: природні і природно-антропогенні туристично- рекреаційні ресурси	практична робота	10 балів
Тема 5: Рекреаційно-туристичний потенціал України: суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси	практична робота	10 балів
Тема 6: Сучасні тенденції і регіональні пріоритети розвитку туризму в Україні.	практична робота	10 балів
Екзамен	-	40 балів
Всього за семестр		100 балів

Студенти можуть отримати до 10% бонусних балів від їх загальної кількості за участь у конкурсах студентських наукових робіт, предметних олімпіадах, творчих конкурсах, неформальній освіті.

Підсумкова оцінка за вивчення предмета виставляється за шкалами: національною, 100 – бальною, ECTS і фіксується у відомості та заліковій книжці здобувача вищої освіти. Складений іспит з оцінкою «незадовільно» не зараховується і до результату поточної успішності не додається. Щоб ліквідувати академічну заборгованість з навчальної дисципліни, здобувач вищої освіти складає іспит повторно, при цьому результат поточної успішності зберігається.

Структура проведення семестрового контролю доводиться до відома здобувачів вищої освіти на першому занятті.

Оцінка з дисципліни за семестр, що виставляється у «Відомість обліку успішності», складається з урахуванням результатів поточного, атестаційного й семестрового контролю і оформлюється: за національною системою, за 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS:

100-бальна система	оцінка ECTS	оцінка за національною системою	
		екзамен, диференційований залік	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Список рекомендованих джерел

Основні:

Друковані видання:

1. Аріон О. В. Географія туризму: навч.-метод. посібник / О. В. Аріон, С. І. Уліганець. – К.: Альтерпрес, 2013. – 266 с.
2. Атлас «Знайомтесь. Україна» / Н. О. Крижова, Л. М. Веклич. – К.: ДНВП «Картографія», 2009. – 144 с.
3. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України: навч. посібник / О.О. Бейдик. – 3-е вид., перероб. та доп. – К.: Альтерпрес, 2011. – 462 с.
4. Бейдик О.О. Унікальна Україна: географія та ресурси туризму: навч. посібник / О.О. Бейдик, Н.О. Новосад. – К.: Альтерпрес, 2013. – 572 с.
5. Кузик С.П. Географія туризму: навч. посібник / С.П. Кузик. – К.: Знання, 2011. – 271 с.
6. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України: навч. посібник / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І. Стафійчук. – К.: Альтерпрес, 2007. – 369 с.
7. Макієнко О. А. Географія туризму. Методичні рекомендації для дистанційної підготовки до семінарських занять та самостійної роботи студентів закладів вищої освіти спеціальності «Туризм». – Херсон, 2020. – 58 с.
8. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства: навч. посібник / Н.О. Алешугіна, О.В. Барановська, М.О. Барановський, О.О. Зеленська, І.В. Смаль, І.М. Філоненко. – Чернігів: Вид-во ЧНТУ, 2015. – 492 с.
9. Рутинський М.Й. Географія туризму України: навч.-метод. посібник / М.Й. Рутинський. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
10. Смаль І.В. Географія туризму та рекреація: словник-довідник / І.В. Смаль. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2010. – 208 с.
11. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу: навч. посібник / І.В. Смаль. Ніжин: Вид-во НДУ імені М Гоголя, 2010. – 336 с.
12. Яворська В. В. Основи екологічного туризму: навч. посіб. / В. А. Сич, В. В. Яворська, К. В. Коломієць. - Одеса: Вид-во "Друк Південь", 2018. - 232 с.

Електронні видання:

13. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму: навч. посібник. Київ: Знання, 2013. 334 с.
14. Любіцева О.О., Бабарицька В.К. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 335 с.
15. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
16. Масляк П. О. Рекреаційна географія: навч. посібник. Київ: Знання, 2008. 343 с.
17. Покоłodна М.М., Полчанінова І.Л. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Географія туризму» (для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання напряму підготовки «Туризм»). Харків: ХНАМГ, 2012. 233 с.

Додаткові

18. Александров В.В. Туризм в системі пріоритетів регіонального розвитку: монографія / В.В. Александров, О.О. Вишневська, І.І. Волкова, Ю.П. Грицак, А.Ю. Парфіненко та ін. – Харків: Вид-во ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – 268 с.
19. Андрущенко Д.С. Діловий туризм в Україні: основні проблеми розвитку та шляхи вирішення / Д.С. Андрущенко // Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Луцьк, 8.12.2016 р.). – Луцьк, 2016. – Ч. 3. – С. 24-25.
20. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія / О.О. Бейдик. – К.: Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2001. – 395 с.
21. Бунтова Н.В. Потенціал України на міжнародному ринку туристичних послуг / Н.В. Бунтова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – 2016. – Вип.17. – Ч.2. – С. 21-24.

22. Івченко А.С. Вся Україна: Путеводитель / А.С. Івченко. – К.: ГНВП «Картографія», 2005. – 656 с.
23. Ільїна М.В. Оцінка питомого природо-рекреаційного потенціалу регіонів України / М.В. Ільїна // Економіка. Управління. Інновації. – 2011. – №2(6).
24. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: монографія / О.А. Мельниченко, В.О. Шведун. – Харків: Видавництво НУЦЗУ, 2017. – 153 с.
25. Пандерецький О.В. Промисловий туризм в Україні: стан, перспективи розвитку / О.В. Пандерецький // Український географічний журнал. – 2010. – №3. – С. 48-51.
26. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України: у 3-х ч.: підручник / В.П. Руденко. – Чернівці: ЧНУ, 2010. – 552 с.
27. Савіцька О.П. Стратегія розвитку туристичної індустрії в Україні: регіональні аспекти / О.П. Савіцька, Н.В. Савіцька // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Проблеми економіки та управління". – 2013. – №754. – С. 68-74.
28. Топчієв О. Г. Концепція рекреаційного середовища регіону та її понятійно –термінологічне структурування / О. Г. Топчієв, В. А. Сич, В. В. Яворська // Вісник Одеського національного університету. Серія Географічні та геологічні науки. – Одеса, 2020. - Том 25. Вип. 1 (36). - С. 157-172.
29. Топчієв О. Г. Рекреаційно-туристична діяльність як складова регіональних господарських комплексів: концептуально-понятійний огляд / О. Г. Топчієв, В. В. Яворська, О. І. Ніколаєва // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – Серія: Географічні науки. – Вип.5. – С. 128- 134
30. Яворська В. В. Територіальна організація туристично-рекреаційної діяльності Українського Причорномор'я: Монографія / К. В. Коломієць, В. В. Яворська, В. А. Сич. – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. – 290 с.

Інформаційні ресурси INTERNET

29. 7 природних чудес України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://web.archive.org/web/20140407082756/http://7chudes.in.ua/top100chudesUkraineNature> :
30. Все про туризм: туристична бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tourlib.net>
31. Офіційний сайт ЮНЕСКО. Центр Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://whc.unesco.org>
32. Закон України «Про туризм» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1282-15>.
33. Федерація спортивного туризму України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fstu.org.ua>.
34. Зелений туризм // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ruraltourism.com.ua>.
35. Світова організація туризму. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.unwto.org/>
36. Департамент туризму та курортів Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=2c48859c-60df67c47e84&title=ProUpravlinniaTurizmuTaKurortiv> 3471-4508-8d0d-
37. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>